

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 45/17

Møtedato: 27.04.2017

Dato: 07.04.2017

Arkivsaksnr: 2012/4460

Årsrapport 2016 - Bedriftshelsetjenester

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, Kap.13 Bedriftshelsetjeneste. (https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-06-1355#KAPITTEL_13)

Saken gjelder:

Årsrapport 2016 - Bedriftshelsetjenester (vedlegg 1) gir oversikt over bedriftshelsetjenester som ytes ved universitetet, i tråd med Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, Kap.13.

AMU ble den 16.02.17 orientert om Årsrapporten (sak 3/17) og gav følgende kommentar: *Det er viktig at OU-HR vil bidra til å synliggjøre bedriftshelsetjenesten og hva den kan bidra med i organisasjonen.* Årsrapport 2016 – Bedriftshelsetjenester legges med dette frem for universitetsstyret.

I 2016 har BHT kartlagt risikofylte arbeidsoppgaver, utført yrkeshygiene kartlegginger relatert til fysisk arbeidsmiljø, fulgt opp helseplager relatert til inneluft, samt fulgt opp HMS-avvik. BHT har tilbudt individuelle konsultasjoner knyttet til arbeid og helse, inkludert målrettede helsekontroller, og bistått arbeidstakere og ledere ved langtidssykefravær, rusmiddelmissbruk, konflikter eller i andre saker knyttet til avvik i jobbutførelse, jobbadferd, eller høyt sykefravær. BHT med sin kompetanse fungerer som et viktig bindeledd mellom arbeidsplass og helsevesen/sosiale tjenester og får gjennomgående gode tilbakemeldinger fra ansatte og enheter som benytter seg av tjenesten. BHT har i 2016 også bidratt i kurs- og undervisningsvirksomhet.

Universitetsdirektøren sine kommentarer:

Universitetets bedriftshelsetjeneste inngår i Seksjon for HMS, beredskap og BHT ved HR-avdelingen og bistår virksomheten på alle nivå i det viktige og systematiske arbeidet med å fremme sunne og trygge arbeidsforhold. Alle fakulteter og avdelinger benyttet seg av universitetets bedriftshelsetjenester i 2016. Universitetsdirektøren ønsker at det arbeides videre med å synliggjøre bedriftshelsetjenestens bidrag i organisasjonen.

Forslag til vedtak:

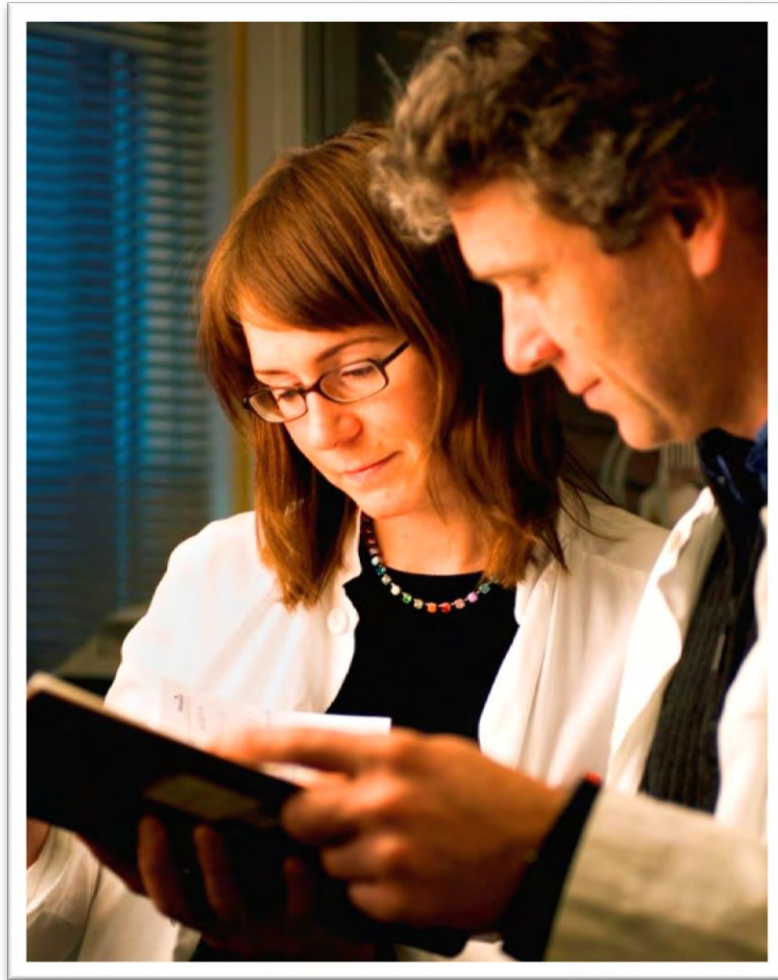
Årsrapport 2016 - Bedriftshelsetjenester tas til orientering.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

06.04.2017/Even Michal Endresen/Sonja Dyrkorn

Vedlegg:

1. Årsrapport 2016 – Bedriftshelsetjenester

ÅRSRAPPORT 2016

BEDRIFTSHELSETJENESTER

UNIVERSITETET I BERGEN

BEDRIFTSHELSETJENESTER	2
ORGANISERING OG BEMANNING	2
ARBEIDSMEDISINSK OPPFØLGING	2
SYKEFRAVÆRSOPPFØLGING	3
AKAN. RUSFOREBYGGING OG INDIVIDUELL OPPFØLGING.....	3
ERGONOMI	3
FYSISK ARBEIDSMILJØ / INNEKLIMA	4
KURS OG UNDERVISNING	4
AVVIK - OPPFØLGING.....	5
PSYKOSOSIALT ARBEIDSMILJØ.....	5
UTFORDRINGER	5

Rapporten er i tråd med Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, kap.13. I forskriften fremgår det at arbeidsgiver plikter å knytte godkjent bedriftshelsetjeneste til virksomheten dersom risikoforholdene i virksomheten tilsier det (§13-1). Bedriftshelsetjenestens arbeid gjøres i tråd med forskriftens § 13-2 Arbeidsgivers bruk av bedriftshelsetjenesten og § 13-3 Planer, årsrapporter og meldinger. § 13-2 beskriver hvordan arbeidsgiver plikter å sørge for at bedriftshelsetjenesten skal:

- a) bistå med planlegging og gjennomføring av fysiske og organisatoriske endringer i virksomheten, herunder etablering, vedlikehold og tilrettelegging av arbeidsplasser, lokaler, utstyr og arbeidsprosesser,
- b) bistå med utarbeidelse og endring av retningslinjer for bruk av kjemikalier, maskiner, og utstyr og øvrige arbeidsprosesser,
- c) bistå med løpende kartlegging av arbeidsmiljøet, foretar undersøkelser av arbeidsplassene og arbeidsprosessene og vurderer risiko for helsefare,
- d) fremme forslag om forebyggende tiltak og sammen med virksomheten arbeider med tiltak som reduserer risikoen for helseskade,
- e) bistå i arbeidet med å overvåke og kontrollerer arbeidstakernes helse under hensyn til arbeidssituasjonen og foretar nødvendig oppfølging,
- f) bistå med individuell tilrettelegging, herunder deltagelse i dialogmøter og utarbeidelse av oppfølgingsplan i henhold til arbeidsmiljøloven § 4-6,
- g) bistå med informasjon og opplæring om relevant helse-, miljø- og sikkerhetsrisiko og aktuelle tiltak,
- h) bistå ved henvendelser fra arbeidstaker, verneombud og arbeidsmiljøutvalg

BEDRIFTSELSETJENESTER

Årsrapport 2016 - Bedriftshelsetjenester gir en oversikt over bedriftshelsetjenester som leveres fra HMS-seksjonen, HR-avdelingen, til ansatte og ledere på alle nivå ved Universitetet i Bergen (UiB). I tillegg til UiB, leverte HMS-seksjonen også bedriftshelsetjenester til Bergen Teknologioverføring AS (BTO). Tjenestene til BTO er ikke med i denne rapporten.

Organisering og bemanning

HMS-seksjonen er UiBs fagenhet innen helse- miljø og sikkerhet (HMS) og universitetets bedriftshelsetjeneste (BHT). BHT bistår ved ulike arbeidsmiljøutfordringer, gjennomfører befaringer og kartlegginger ved enhetene og gir individuelle vurderinger innen fagfeltene arbeidshelse, psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø, ergonomi og yrkeshygiene. BHT har en fri og uavhengig stilling i arbeidsmiljøspørsmål, og tar hensyn til personvern og taushetsplikt. HMS-seksjonen fikk fra 24.11.2016 ny 5-års godkjenning som bedriftshelsetjeneste av Arbeidstilsynet, med til sammen 3,6 årsverk inkludert innleid bedriftslege i 40 % stilling.

I 2016, som i 2015, har man sett på organiseringen av bedriftshelsetjenesten relatert til omorganisering ved HR-avdelingen. Dette har blant annet resultert i planer om tilsetting av gruppeleder BHT. Dette er et arbeid som fortsatt pågår.

BHT har i 2016 hatt til disposisjon rundt 4 årsverk. Situasjonen ved BHT har over tid vært krevende bla. på grunn av redusert bemanning, som skyldes flere langtidssyke-meldinger og en stilling som ble ledig i september. Bedriftshelsetjenestens fokus har derfor i 2016 primært vært å ivareta oppgaver i henhold til lov og forskrift på en forsvarlig måte med en tydelig prioritering. Legetjenestene har fra og med september blitt utført av innleid lege, og har fokusert på å gi et tilbud om helsekontroller og sjømannsattester, i tillegg til rådgivning i noen vanskelige enkeltsaker.

Arbeidsmedisinsk oppfølging

Målrrettede helsekontroller av ansatte i risikogrupper økte fra 45 i 2015 til 83 i 2016. Antallet vaksinedoser økte fra 47 til 54. Antallet sjømannsattester (ca. 60) er likt fra tidligere år, og man får gode tilbakemeldinger fra miljøene på at UiB ikke lenger kjøper tjenesten, men utfører sjømannsattester selv. I 2016 ble retningslinjen for refusjon av utgifter til synsundersøkelse og arbeidsplassbriller endret ved at det gis mulighet til å søke refusjon også for vernebriller. Antallet ansatte som søker om refusjon av utgifter til arbeidsplassbriller er uendret, og det innkom ingen søknader om refusjon av utgifter til vernebriller.

I 2016 ble det rettet oppmerksomhet mot noen støyutsatte arbeidsmiljø. På bakgrunn av risikovurderinger og yrkeshygieniske kartlegginger ble det tilbudt og gjennomført hørselskontroller for tilsatte ved Arboretet og Botanisk hage, Universitetsmuseet, driftspersonell ved Eiendomsavdelingen og tilsatte ved Institutt for geovitenskap.

I prosess med utbedring av flussyreavtrekksskapene i Thormøhlens gate 53 AB bistod BHT brukerne både med konsultasjoner og informasjonsmøte.

Sykefraværsoppfølging

Det er leder som har hovedansvar for å tilrettelegge og følge opp sykmeldte, og kan be om bistand til dette fra bedriftshelsetjenesten. Bedriftshelsetjenesten har i 2016 deltatt på oppfølgingsmøter med sykmeldte, med ledere, dialogmøter med NAV og fastlege. Med utgangspunkt i antallet langtidssykmeldte i organisasjonen synes det å være et underforbruk av bedriftshelsetjenesten i sykefraværsoppfølgingen, og dessverre ser BHT hvert år en rekke saker som er kommet svært langt før de gripes fatt i. Det lages forholdsvis få oppfølgingsplaner for sykmeldte, enda færre er laget slik at de fungerer som gode verktøy, og få ledere kontakter bedriftshelsetjenesten for bistand i sykefraværsoppfølgingen. I verste fall kan man risikere å miste mange år i en oppfølging, noe som påfører både arbeidsplass og arbeidstaker unødige menneskelige belastninger og økonomisk tap. Når saker går over lang tid blir de ressurskrevende og krever ofte samarbeid med HR-avdelingen, med ulike ledernivå ved UiB, vernetjenesten og tillitsvalgte, og eksterne samarbeidspartnere. Med sin kompetanse, og sin rolle som fri og uavhengig aktør bør bedriftshelsetjenesten ha en koordinerende rolle i slike saker.

AKAN. Rusforebygging og individuell oppfølging

Rusforebygging og oppfølging handler ofte om enkeltindivid, men også kunnskap om og kjennskap til hvordan man kan bidra til å hindre rusmisbruk samt hvordan håndtere enkeltsaker. Rusforebyggende arbeid er en integrert del av det systematiske HMS-arbeidet ved UiB. Det betyr også at man i det systematiske HMS-arbeidet i større grad bør sette temaet på dagsorden lokalt og sentralt.

UiB fikk i desember 2015 ny Handlingsplan for rusforebyggende arbeid 2016 - 2018. I henhold til denne har det blitt gitt opplæring til ledere på kurs i regi av HMS-seksjonen/BHT/HR-avdelingen og ved at ledere har tatt kontakt med Bedriftshelsetjenesten for råd i rusrelaterte saker.

Bedriftshelsetjenesten tilbyr råd og veiledning samt oppfølging i enkeltsaker og utarbeider individuelle oppfølgingsplaner. Dette er et omfattende arbeid som krever mye koordinering og som i karakter kan være krevende for de som er involvert i sakene. I 2016 har fire personer fått oppfølging. Slike oppfølgingsplaner innebærer tett oppfølging av den enkelte og det ble gjennomført 67 konsultasjoner/møter i forbindelse med slik oppfølging. Ledere og AKAN-hovedkontakter har også en viktig rolle i oppfølgingen. Den enkelte følges gjerne ofte opp over flere år og det er ofte knyttet flere og ulike utfordringer til den enkelte sak. Det kan også være aktuelt å samarbeide med fastlegen i slike saker.

Ergonomi

Bedriftshelsetjenesten har utført ergonomiske arbeidsplassvurderinger hos ansatte etter behov, og deltatt på kartlegginger av det fysiske arbeidsmiljøet (HMS-runder) der det har vært ønske om dette. For 2016 kan det nevnes at det er gitt ekstra bistand til Universitetsbiblioteket, som har opplevd økte belastninger etter overgang til nytt datasystem. Bedriftsfysioterapeut har også bistått Arboretet og botanisk hage på Milde, med undervisning, observasjon og veiledning i arbeidsstilling, spesielt ved tungt fysisk arbeid. Lignende tiltak er gjennomført ved Fornminneseksjonen. Sammen med ledelsen er det også utarbeidet en kort veileder i ergonomi på feltarbeid. I 2016 har bedriftshelsetjenesten mottatt økt antall henvendelser fra ansatte ved Det medisinsk-odontologiske fakultet, som ønsker veiledning og bistand grunnet helseplager knyttet til mye bruk av pipetter. Etter henvendelse fra Institutt for klinisk odontologi, er det i 2016 også gjennomført forebyggende tiltak rettet mot tannlegestudentene. Dette innebar undervisning i ergonomi, samt observasjon og veiledning av studentene i ferdighetsklinikken. Det er også undervist i ergonomi for lærlingene ved UiB.

Bedriftsfysioterapeut har kvartalsvise møter med interiørgruppen ved EIA, der tema kan være innredning og ergonomi ved byggeprosjekter. Nytt i 2016 var *Minimesse – ergonomi på kontoret* på Studentsenteret. Her var alle UiBs leverandører til stede og presenterte sine arbeidsstoler, samt hadde opplæring i bruk og tilpasningsmuligheter. Ansatte har ytret ønske om lignende tiltak i 2017.

Fysisk arbeidsmiljø / inneklima

Medarbeidere i bedriftshelsetjenesten ble i 2016 benyttet ved kartlegging, rådgiving, kontroller, befaringer, undervisning og informasjon knyttet til fysisk arbeidsmiljø. Eksempelvis ved ombygging og planlegging av nye arbeidsplasser, inneklima, belysning, støy, håndtering og lagring av kjemiske og biologiske faktorer, farlig avfall, strålevern, og individrettet helsearbeid.

På Kosmolabben ved Institutt for biologi var bedriftshelsetjenesten involvert i utfordringer relatert til arbeid med flussyre. I løpet av 2015-2016 har ventilasjonskanalene blitt skiftet, flussyrevaskeren fått service og HMS-rutiner blitt gjennomgått.

Flere av inneklimakartleggingene har vært omfattende, av disse nevnes:

- Kartlegging av arbeidsatmosfæren for ansatte og studenter som jobber med formaldehyd ved Biomedisinsk institutt. Resultatene viser at studenter som utfører disseksjon, ikke eksponeres for formaldehyd. På bakgrunn av risikovurdering skal imidlertid gravide studenter benytte maske med filter, dette gjelder også ansatte som utfører arbeid med formaldehyd over lengre tidsintervall.
- Kartlegging av temperatur på Realfagbygget der yrkeshygieniker sammen med EIA har utført temperaturmålinger på 116 kontor. Parallelt med temperaturmålingene ble motorventiler og termostater kontrollert, og de som fungerte dårlig ble byttet ut. I løpet av desember 2016 ble det installert motorventiler på alle nedløp fra teknisk etasje, noe som gjør at temperaturstyringen i bygget fungerer bedre. Arbeidet med temperaturforholdene fortsetter våren 2017.
- Ved Studieadministrativ avdeling har det også vært utført kartlegging av inneklima. Denne viste at temperaturen i kontorene generelt var for høy, noe som kan medføre nedsatt konsentrasjon, tørre slimhinner, irritasjon i hals/øyne. anbefalte tiltak var å senke temperaturen til under 22 grader og ansatte som opplevde stadig tilbakevendende luftveisplager ble anbefalt å kontakte BHT for individuell oppfølging.

Av andre prosjekt kan nevnes oppfølging av ansatte på Institutt for geovitenskap i forbindelse med støyende apparatur. Det ble foretatt målinger på diverse arbeidsrom og laboratorier. Tiltak fra kartleggingen ble på sikt å skifte ut støyende eldre apparatur, tilby hørselsvern, samt tilby helsekontroll til ansatte.

Kurs og undervisning

Bedriftshelsetjenesten har arrangert eller bidratt i HMS-seksjonens kursvirksomhet, som førstehjelpskurs, kurs for nyansatte på lab., IA-kurs, gitt lokale opplæringstiltak som stressmestring, samt deltatt i universitetets ulike nettverk som nettverksmøter for verneombud og teknisk ansatte, nettverk for pårørendearbeid i beredskap mfl.

Avvik - oppfølging

Bedriftshelsetjenesten har i 2016 fulgt opp HMS-avvik som involverer blant annet personskader, inneklimaproblematikk, samt oppfølging i forbindelse med sopp- og fukt-problemer. Stikk- og kuttskader har blitt fulgt opp i henhold til retningslinjene og i samarbeid med Legene på høyden. Der er ikke meldt alvorlige avvik dette året.

Psykososialt arbeidsmiljø

Bedriftshelsetjenesten har i 2016 vært engasjert ved flere UiB-enheter innenfor området psykososialt arbeidsmiljø. Det er stor variasjon i type bistand som etterspørres av miljøene. Noen aktiviteter har avgrenset seg til deltakelse på HMS-møter eller annen kortvarig bistand i form av veiledning av leder/verneombud, mens andre har vært omfattende og strukket seg over flere år.

Et miljø har over tid hatt et høyt sykefravær samtidig med at det ble meldt en rekke arbeidsmiljøutfordringer innenfor både fysisk og psykisk arbeidsmiljø. I samarbeid med ledelse, verneombud og tillitsvalgte ble dette miljøet fulgt opp av yrkeshygieniker, bedriftsfysioterapeut og bedriftssykepleier høsten 2015 og frem til over sommeren 2016. Det psykososiale arbeidsmiljøet ble kartlagt ved bruk av spørreskjema, oppfølgingsintervju og tilbakemeldingssamtaler. Ved utgangen av året ser BHT at noen brikker har falt på plass mens det fortsatt jobbes med noen forhold i samarbeid med institutt- og fakultetsledelsen samt tillitsvalgte og verneombud.

Flere enheter har i 2016 kontaktet bedriftshelsetjenesten med ønske om opplæring i stressmestring og stressmestringsstrategier. På grunn av kapasitetsutfordringer har det bare vært mulig å tilby dette som korte introduksjonskurs. Det må vurderes om dette er noe bedriftshelsetjenesten skal tilby mer av fremover.

Utfordringer

Det er varierende i hvilken grad enheter ved UiB benytter seg av bistand fra bedriftshelsetjenesten, særlig gjelder dette psykososialt- og organisatoriske arbeidsmiljø og sykefraværsoppfølging. Bedriftshelsetjenesten erfarer at man ved UiB har et høyt antall saker som har gått over lang tid, til dels flere år -og der utfordringer knyttet til jobbutførelse, jobbadferd, eller høyt sykefravær er sentral. Dette er saker der nærmeste ledelse ikke lykkes i å håndtere problemstillingene med den ansatte, og få til nødvendige avklaringer for både ansatt og arbeidsgiver. Bedriftshelsetjenesten har kompetanse til å bistå i slike saker og får gjennomgående gode tilbakemeldinger fra enheter og ansatte som benytter seg av muligheten for bistand.

I tillegg til å følge opp innmeldte behov, vil bedriftshelsetjenesten med sin kompetanse og kontakt med miljøene, fortløpende vurdere om det er andre områder der vi kan yte bistand. I alle saker tilstrebes det å vurdere i hvilken grad det foreligger informasjon som bør utløse nødvendige tiltak, og forebyggende helse, miljø og sikkerhetsarbeid, i tråd med myndighetskrav og UiBs strategi.

